

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

Вих.№ 10-22.11.2021

Від 22.11.2021

**Голові Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг**

Тарасюку В.В.

*[Щодо пропозицій та зауважень
до проекту постанови НКРЕКП «Про
встановлення тарифу на послуги з передачі
електричної енергії НЕК «Укренерго» на 2022
рік»]*

Шановний Валерію Володимировичу!

Від імені Європейсько-українського енергетичного агентства (ЄУЕА), яке об'єднує відомих міжнародних та українських інвесторів із загальною сумою інвестицій в обсязі понад 3.5 млрд євро у сектор відновлюваної енергетики в Україні, що були використані для будівництва електростанцій, які працюють з використанням енергії сонця, вітру та біомаси, з глибокою повагою, ми звертаємось до Вас із наступним.

24 листопада 2021 року планується відкрите обговорення проекту постанови щодо встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «Укренерго» на 2022 рік. Проект структури тарифу разом з обґрунтовуючими матеріалами оприлюднено з метою одержання зауважень і пропозицій шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП): https://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Proekty/2021/pr_300/pr_300-2021.pdf.

Дозвольте подякувати за можливість взяти участь у відкритому обговоренні проекту постанови щодо встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «Укренерго» на 2022 рік.

Як зазначено в обґрунтуванні щодо схвалення проекту постанови НКРЕКП, цей проект підготовлений за результатами опрацювання Департаментом НКРЕКП із врегулювання відносин у сфері енергетики наданої НЕК «Укренерго» заяви та доданих до неї документів для встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії на 2022 рік із додатковим обґрунтуванням НЕК «Укренерго» статей структури тарифів, а також за результатами здійсненого Департаментом перерахунку розміру складових зазначеного тарифу. Крім того, в обґрунтуванні зазначено про надання НЕК «Укренерго» до НКРЕКП результатів відкритого обговорення проекту тарифу на послуги з передачі електричної енергії на 2022 рік, проведеного НЕК «Укренерго» 28.09.2021 року.

ЄУЕА ознайомила з змістом оприлюднених НКРЕКП проекту постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «Укренерго» на 2022 рік» та обґрунтовуючих матеріалів та вважає, що **прийняття проекту постанови у запропонованій НКРЕКП редакції призведе до виникнення суттєвого недофінансування в 2022 році виробників електричної енергії з ВДЕ, що здійснюють продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом.** Тому, вважаємо за необхідне висловити такі зауваження до зазначеного проекту акта.

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

1. Недофінансування статті у структурі тарифу НЕК «Укренерго» щодо виконання спеціальних обов'язків із збільшення частки електричної енергії з альтернативних джерел енергії за рахунок зменшення на 20% від прогнозної товарної продукції ДП «Гарантований покупець» 2022 року.

Відповідно до запропонованого НКРЕКП проекту постанови складова витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств» зменшена на «видатки для передбачення у державному бюджеті на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел», в обсязі 20% від їх прогнозної товарної продукції 2022 року, що становить 10 829 207 тис.грн.

З урахуванням рішень НКРЕКП щодо затвердження тарифу на послуги з передачі електричної енергії на 2021 рік вбачається, що зазначене зменшення витрат було визначено НКРЕКП з урахуванням того, що Державним бюджетом на 2022 рік будуть передбачені видатки на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в обсязі 20% від їх прогнозної товарної продукції 2022 року відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Звертаємо Вашу увагу, що 2 листопада 2021 року Верховною Радою України було прийнято за основу проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (реєстраційний номер 6000 від 15.09.2021 р.). Згідно частини третьої Прикінцевих положень дію частини третьої статті 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» на 2022 рік **буде зупинено**. Відповідно, Державним бюджетом на 2022 рік не будуть передбачені видатки на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в обсязі 20% від їх прогнозної товарної продукції 2022 року.

Отже, за умови зменшення складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств» на видатки для передбачення у державному бюджеті на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, в обсязі 20% від їх прогнозної товарної продукції 2022 року, дефіцит коштів НЕК «Укренерго» для розрахунків з ДП «Гарантований покупець» в 2022 році становитиме щонайменше 10.8 млрд грн.

З огляду на те, що відповідно до статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії» єдиним джерелом для виконання ДП «Гарантований покупець» спеціальних обов'язків із купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом залишаються кошти від надання оператору системи передачі послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, **просимо при затвердженні тарифу на послуги з передачі на 2022 рік передбачити витрати НЕК «Укренерго» «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств» без їх зменшення на видатки для передбачення у державному бюджеті на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець», в чіткій відповідності до вимог законодавства України.** На жаль, припущення НКРЕКП про фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» на 2022 рік з боку Державного бюджету є безпідставними та такими, що не ґрунтуються на законі та заплановано призведе до недоотримання в 2022 році виробниками електричної енергії з ВДЕ щонайменше 10.8 млрд грн за відпущену електричну енергію.

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

2. Невідповідність прогнозних показників обсягів відпуску електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел, в 2022 році, що використані НКРЕКП при розрахунку складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств» та ставки тарифу на передачу.

Розрахунок складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», здійснений НКРЕКП, базується на показнику *прогнозованого обсягу відпуску електричної енергії з альтернативних джерел на 2022 рік, значення якого становить 14 316.13 МВт·год.*

В той же час, в обґрунтуванні щодо схвалення проекту постанови зазначено, що для цілей розрахунку тарифу на послуги з передачі електричної енергії (саме ставки тарифу) НКРЕКП враховує прогнозний обсяг передачі електричної енергії на 2022 рік на рівні, запропонованому НЕК «Укренерго», який розраховано виходячи з даних проекту Прогнозного балансу електроенергії ОЕС України на 2022 рік. При цьому, згідно проекту Прогнозного балансу *прогнозний обсяг відпуску електричної енергії з ВДЕ становить 14 555 МВт·год* (значення такого показника є арифметичною сумою прогнозних обсягів відпуску електричної енергії з ВДЕ в розмірі 14 360 млн кВт·год та прогнозних обсягів відпуску електричної енергії малими ГЕС в розмірі 195 млн кВт·год).

Вважаємо, що розрахунок складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», здійснений НКРЕКП, має базуватись на показнику прогнозованого обсягу відпуску електричної енергії з альтернативних джерел на 2022 рік, що відповідає значенню відповідного показника в Прогнозному балансі електроенергії об'єднаної електроенергетичної системи України на 2022 рік. Використання при розрахунку складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств» заниженого значення показника прогнозованого обсягу відпуску електричної енергії з альтернативних джерел (*14 316.13 МВт·год у порівнянні з очікуваними за інформацією НЕК «Укренерго» 14 555 МВт·год*) створить штучне недофінансування в 2022 році виробників електричної енергії з ВДЕ.

Тому, *при розрахунках на 2022 рік складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», до затвердження в установленому порядку Прогнозного балансу електроенергії об'єднаної електроенергетичної системи України на 2022 рік, просимо використовувати значення прогнозного обсягу відпуску електричної енергії з ВДЕ на рівні, визначеному НЕК «Укренерго», а саме, 14 555 МВт·год.*

3. Відмінність в розмірі прогнозного середньозваженого «зеленого» тарифу на електричну енергію на 2022 рік, який використаний НКРЕКП та НЕК «Укренерго» при розрахунку складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств».

Розрахунок складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», здійснений НКРЕКП, базується на прогнозованому середньозваженому «зеленому» тарифі на електричну енергію на 2022 рік, розмір якого становить 3 782.169 грн/МВт·год.

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

В той же час, в матеріалах, що додані до проєкту постанови, зазначено, що НЕК «Укренерго» здійснило розрахунок запланованої компенсації зазначених витрат виходячи з середньозваженого «зеленого» тарифу 4 013.15 грн/МВт·год.

При цьому, Департамент НКРЕКП із врегулювання відносин у сфері енергетики погодився зі значеннями прогнозних «зелених» тарифів для СЕС та ВЕС (4 689.26 грн/МВт·год та 3 256.52 грн/МВт·год, відповідно), які застосовані НЕК «Укренерго» при визначенні «витрат на послугу зі зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною». Виходячи із наведеної в матеріалах інформації НЕК «Укренерго» здійснило їх розрахунок з урахуванням прогнозного обсягу обмеження виробництва електричної енергії ВЕС та СЕС та фактичних діючих договорів на 2022 рік для ВЕС та СЕС.

Оскільки значення середньозваженого «зеленого» тарифу на електричну енергію є одним із визначальних показників для визначення витрат із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств, *просимо, з метою недопущення недофінансування в 2022 році виробників електричної енергії з ВДЕ, при розрахунку на 2022 рік складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», використовувати прогнозний «зелений» тариф на електричну енергію на рівні, обґрунтованому НЕК «Укренерго», а саме, 4 013.15 грн/МВт·год.*

4. Не передбачені витрати на оплату виробникам електричної енергії з ВДЕ вартості електричної енергії, не відпущеної у результаті виконання ними в 2019 та 2020 роках команд оператора системи передачі на зменшення навантаження.

Розрахунок статті «Витрати на послугу зі зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною», здійснений НКРЕКП, базується на прогнозних обсягах обмежень виробництва електричної енергії з ВДЕ в 2022 році та **не враховує** витрати НЕК «Укренерго» на оплату виробникам електричної енергії з ВДЕ вартості електричної енергії, не відпущеної у результаті виконання ними в 2019 та 2020 роках команд оператора системи передачі на зменшення навантаження.

Згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 21 липня 2020 року № 810-ІХ (пункт 2 Прикінцевих та перехідних положень) до запровадження послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною, вартість електричної енергії, не відпущеної за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною виробником електричної енергії з ВДЕ у результаті виконання ним команди оператора системи передачі на зменшення навантаження, відшкодовується такому виробнику оператором системи передачі.

Оскільки на сьогодні на користь виробників електричної енергії з ВДЕ:

- не здійснено жодного платежу з *оплати вартості електричної енергії, не відпущеної такими виробниками у результаті виконання ними команди оператора системи передачі на зменшення навантаження у 2019-2020 рр.,*
- структурами тарифів НЕК «Укренерго» на послуги з передачі електричної енергії не передбачено здійснення таких платежів ані в 2020 році, ані в 2021 році, *вважаємо за необхідне врахувати відповідні витрати у складі тарифу на послуги з передачі*

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

електричної енергії на 2022 рік, щоб привести його до вимог українського законодавства.

5. Невизначеність щодо відшкодування в 2022 році витрат, здійснених НЕК «Укренерго» в 2020 та 2021 роках за статтею «Витрати на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів».

Відповідно до Акту № 295 від 10.06.2021 року, складеного за результатами проведення планової перевірки дотримання Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії НЕК «Укренерго» НКРЕКП визнано обґрунтованими перевитрати НЕК «Укренерго» в 2020 році за статтею «Витрати на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів» в розмірі 22 118 434 тис. грн.

За даними ДП «Гарантований покупець» станом на 08.11.2021 р. заборгованість НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець» в частині коштів, що підлягають подальшій сплаті виробникам електричної енергії з ВДЕ за електричну енергію, відпущену в 2020 році становить 11.6 млрд грн, в 2021 році - 15 млрд грн, а стосовно виконання ДП «Гарантований покупець» в 2020 - 2021 роках спеціальних обов'язків для забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів – 7.08 млрд грн.

Однією з причин виникнення в 2021 році заборгованості НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець» є **недофінансування статті витрат у структурі тарифу на послуги з передачі електричної енергії щодо виконання спеціальних обов'язків із збільшення частки електричної енергії з альтернативних джерел енергії**. Таке недофінансування, в свою чергу, є, серед іншого, наслідком зменшення, при затвердженні НКРЕКП тарифу НЕК «Укренерго» на 2021 рік, відповідних витрат в обсязі очікуваних видатків Державного бюджету України на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в обсязі 20% від їх прогнозованої товарної продукції 2021 року. Однак, Державний бюджет України на 2021 рік, схвалений Законом України від 15.12.2020 р. № 1082-IX, не передбачив видатків на зазначені цілі. Протягом 2021 року під час коригування показників видатків Державного бюджету на 2021 рік так й не відбулось виділення коштів на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.

В той же час, в листопаді 2021 року НЕК «Укренерго» розміщено «зелені» єврооблігації сталого розвитку [Sustainability-linked bonds] на суму 825 мільйонів доларів США, кошти від продажу яких в розмірі 19.3 млрд грн спрямовано ДП «Гарантований покупець» для подальших розрахунків з виробниками електричної енергії з ВДЕ. 15.11.2021 року ДП «Гарантований покупець» було перераховано на користь виробників електричної енергії з ВДЕ кошти в розмірі 16.27 млрд грн, за чого ДП «Гарантований покупець» було частково погашено заборгованість перед виробниками електричної енергії з ВДЕ за 2020 рік, частково здійснені платежі за 2021 рік. Крім того, сума в розмірі 3.04 млрд грн була отримана ГП «Гарантований покупець» від НЕК «Укренерго» у складі загального платежу в 19.3 млрд грн, не була перерахована банком на користь виробників електричної енергії з ВДЕ та була повернута на банківський рахунок ДП «Гарантований покупець».

Оскільки при розрахунку тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «Укренерго» на 2022 рік не передбачено:

European-Ukrainian Energy Agency

Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 91 331 0010

E-mail: office@euea-energyagency.org

Mailing address: P.O. box №11, LLC "Service Unit City" for the Association

"European-Ukrainian Energy Agency", building B9, office 5, 04112, Kyiv, Ukraine

www.euea-energyagency.org

- відшкодування заборгованості НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець», що виникла в 2020 році, є наслідком обґрунтованих перевитрат та є непогашеною. Зокрема, що стосується коштів, що мають бути в подальшому спрямовані ДП «Гарантований покупець» виробникам електричної енергії з ВДЕ, а також ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» (внаслідок виконання спеціальних обов'язків для забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів);
- відшкодування заборгованості НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець», що виникла в 2021 році та є непогашеною, зокрема, внаслідок зменшення, при затвердженні НКРЕКП тарифу НЕК «Укренерго» на 2021 рік, відповідних витрат в обсязі очікуваних видатків Державного бюджету України на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в обсязі 20% від їх прогнозованої товарної продукції 2021 року,

просимо, при розрахунку на 2022 рік складової витрат «із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств», врахувати кошти, необхідні для погашення в повному обсязі заборгованості НЕК «Укренерго» перед ДП «Гарантований покупець», що виникла в 2020 та 2021 роках.

Заздалегідь дякуємо за розгляд нашого листа та залишаємось у Вашому розпорядженні для надання будь-яких додаткових коментарів та пояснень.

З повагою,

Олександра Сергіївна Гуменюк

Директор

Європейсько-українського енергетичного агентства

вул. Дорогожицька 3, UNIT City, корпус В9, каб. 5,

м. Київ, Україна, 04112

Тел.: +38 091 331 00 10

Ел.адреса: oleksandra.gumeniuk@euea-energyagency.org

<http://www.euea-energyagency.org>